

FÖRENINGEN MARIA
MAGDALENA
styrelsen@mariaskolan.nu

Beslut

Datum 2025-03-28

Dnr SI 2024:8625

Sida **1 (20)**

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning
vid Mariaskolan
i Södertälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Mariaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framtidsytande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Mariaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sambandet mellan analysen av skolans resultat och valda utvecklingsåtgärder i syfte att konkretisera utvecklingsarbetet och förankra det tydligare bland all personal.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, ge eleverna möjlighet att utveckla och använda olika inlärningsstrategier och ge eleverna återkoppling som stödjer deras lärande.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver bredda skolans trygghetsarbete med särskild betoning på ett främjande och förebyggande värdegrundsarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning. Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **5 januari 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:8625) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, offentlig statistik samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer upp kunskapsresultat kontinuerligt men tar i sin analys inte hänsyn till kopplingen mellan resultaten och lärarnas förutsättningar. Rektorn gör en uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar bedömningsstöd för årskurs 1, betyg för årskurs 9, nationella provresultat och skriftliga omdömen. Rektorn har även för avsikt att lärarna ska fylla i omdömesblanketter för varje elev och att dessa ska vara en del av uppföljningen av kunskapsresultaten. Alla lärare lämnar dock inte in omdömesblanketterna vilket försvårar för rektorns uppföljning. Utöver detta följer rektorn följer i viss mån upp undervisningens genomförande och värdegrundens integrering i den. Rektorn tar del av pedagogiska planeringar och samtalar med lärarna på möten och medarbetarsamtal men genomför inte systematiska lektionsbesök hos alla lärare. Rektorn gör dock en mer utförlig uppföljning av de obehöriga lärarnas undervisning. Värdegrunden följs visserligen upp genom enkätfrågor till lärarna, men inte i hur den faktiskt levandegörs i undervisningen. Rektorn har dock dagliga avstämningsmöten med personalen om aktuellt läge. Med grund i olika kunskaps- och trygghetsresultat bedriver rektorn ett visst analysarbete, men lärarna är endast delvis involverade i detta. Rektorns analysarbete leder främst till generella beskrivningar och saknar presentation av mönster och avvikelser samt bakomliggande faktorer till dessa. Exempelvis har rektorn beslutat om att ett prioriterat utvecklingsområde är att höja elevernas resultat i fysik, kemi och matematik genom att öka deras motivation, vilket baseras på lägre kunskapsresultat snarare än en analys av om det är just elevernas motivation som är orsaken till resultaten. Lärare i dessa ämnen delar inte bilden att eleverna har saknat intresse eller att det

generellt varit dåliga resultat, även om betygen legat något lägre än i andra ämnen. Rektorn har inte heller dragit slutsatser om hur faktorer som lärarnas kompetens och behörighet, resursfördelning eller tillgång till utrustning påverkat resultaten. Ett annat prioriterat område handlar om elevinflytande, där rektorn i sitt kvalitetsarbete beskriver vikten av att eleverna i enlighet med läroplanen blir delaktiga i planeringen av undervisningen men där rektorns lägesbild begränsar sig till att beskriva hur ofta elevråd och matråd ses.

Det saknas en tydlig koppling mellan rektorns analys och planerade utvecklingsinsatser, men rektorn fördelar resurser efter identifierade behov. Det är inte tydligt för lärarna vilka prioriterade utvecklingsområden som är aktuella på skolan. Rektorn pekar inte ut insatser för att höja elevernas motivation i naturvetenskapliga ämnen inom sitt systematiska kvalitetsarbete men beskriver i intervju att insatserna består av att öka laborationer och att låta eleverna redovisa sina kunskaper på olika sätt. Insatserna för ökat elevinflytande tar inte sikte på undervisningens genomförande utan i stället på frågor som rör faktorer vid sidan om undervisningen. Utifrån identifierade behov av insatser kring undervisningen eller tryggheten fördelar rektorn resurser. Exempel på det är att extra resurs har satts in i en klass där även kuratorn är inne och observerar, samt att förstärkt rastvakt har satts in på skolgården utifrån behov.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder i delar det pedagogiska arbetet med ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag och följer i viss mån upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Rektorn har skapat en tydlig organisation för regelbunden samverkan mellan lärare samt mellan lärare och elevhälsa och leder i vissa delar arbetet genom planering av samverkan. Exempelvis har all personal tagit del av kompetensutveckling gällande sexualitet, samtycke och relationer och problematisk skolfrånvaro. Rektorn kan även rikta insatser till vissa årskurser. Lågstadiets lärare har exempelvis genomgått fortbildning i tidiga stödinsatser och utifrån det planerat om sin undervisning. Ett annat exempel är att en årskurs på högstadiet har arbetat med tydlighet i undervisningen, extra anpassningar och variation i examinationsformer. Det är dock inte tydligt hur rektorn följer upp hur lärarnas kollegiala lärande ger avtryck i undervisningen.

Även om skolan har upprättade arbets- och förhållningssätt som upplevs som tydliggjorda av personalen följer inte alla dem. Skolans arbets- och förhållningssätt finns nedtecknade även om kommunikationen kring dem mestadels sker muntligt. Däremot framkommer att några av skolans lärare följer endast angivna arbets- och förhållningssätt i begränsad utsträckning, vilket påverkar rektorns möjlighet till uppföljning och möjlighet att driva

ett utvecklingsarbete som kommer alla elever till godo. Nyanställda lärare får en sådan introduktion att de skolas in i gällande rutiner och de följs noggrant upp av skolans rektor. Nyutexaminerade och obehöriga lärare får dessutom en mentor utsedd och stöd av övriga lärare och rektorn i att både planera och genomföra sin undervisning.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn leder i delar ett strategiskt och medvetet jämställdhetsarbete men har låg kännedom om i vilken grad eleverna ges samma förutsättningar oavsett könstillhörighet. Rektorn följer i viss mån upp hur flickors och pojkars kunskapsresultat skiljer sig åt men det leder inte till något systematiskt arbete för att säkerställa att flickor och pojkar får likvärdiga förutsättningar i undervisningen. Exempelvis har rektorn identifierat skillnader mellan flickors respektive pojkars betyg samt skillnader utifrån kön i Skolenkäten men har inte dragit tydliga slutsatser om orsaker till det eller satt in insatser. För att skapa sig en bild av hur lärarna får in jämställdhetsperspektivet i sin undervisning och hur de arbetar för att motverka könsmonster har rektorn skickat ut en enkät till lärarna om det. Rektorn har även lett kollegialt lärande och kompetensutveckling om jämställdhet. Även om lärarna håller med om att rektorn ofta lyfter jämställdhet ur olika perspektiv så kan varken de eller elevhälsan ge exempel på att rektorn ger tydliga direktiv kring jämställdhet i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra sambandet mellan analysen av skolans resultat och valda utvecklingsåtgärder i syfte att konkretisera utvecklingsarbetet och förankra det tydligare bland all personal.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn endast delvis leder ett systematiskt kvalitetsarbete. Rektorn följer upp resultat utan att sammanställa och analysera lägesbild och bakomliggande orsaker. De beslutade utvecklingsåtgärderna har heller inte alltid en koppling till resultaten och leder därmed inte genomgående till ett tydligt eller hos personalen väl förankrat utvecklingsarbete. Om rektorn inte bedriver ett analysarbete finns risk för att orsakerna till kunskapsresultaten inte fångas in, vilket försvårar för att formulera träffsäkra och ändamålsenliga utvecklingsområden. I förlängningen innebär det en risk för elevernas utveckling av kunskaper och värden.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn förtydligar sambandet mellan analys av resultat och utvecklingsinsatser i det systematiska kvalitetsarbetet under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Analysen av resultaten ska utgå ifrån skillnader, mönster och variationer samt bakomliggande faktorer i relation till undervisningens genomförande. Det kan vara en fördel att dokumentera resultaten i det systematiska kvalitetsarbetet för att lättare skapa sig en överblick och exempelvis kunna följa trender över åren. Utifrån analysens resultat kan rektorn besluta om och leda ett mer riktat och förankrat utvecklingsarbete med fokus på helheten. Exempelvis kan några få välformulerade utvecklingsområden med en tydlig målbild och plan för implementering och uppföljning vara en punkt på agendan på redan existerande möten för att på så sätt förankra utvecklingsarbetet hos hela personalen. Det kollegiala lärandet kan med fördel organiseras och planeras utifrån de identifierade utvecklingsområdena. För stöd i arbetet rekommenderas Skolverkets material om systematiskt kvalitetsarbete, som finns att tillgå via Skolverkets hemsida¹.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa, elever, observationer, offentlig statistik samt inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är till stor del varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd så att de behåller fokus på sina arbetsuppgifter. Lärarna skapar variation i undervisningen genom att exempelvis låta eleverna arbeta i olika gruppkonstellationer och arbetsformer och att ha olika upplägg på genomgångar. Dessutom får eleverna arbeta i flera olika arbetssätt,

¹ Skolverket. Hämtad från Skolverkets hemsida [Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det - Skolverket](#) den 5 mars 2025.

exempelvis genom att anteckna vid genomgångar, laborera, analysera dikter och bilder, måla och ha dialogövningar. Eleverna möter dock hos vissa lärare undervisning som är mindre varierad genom att den återkommande består av genomgångar följt av enskilt arbete. Lärarna ger ett aktivt lärarstöd till eleverna exempelvis genom olika metoder för att fånga upp om eleverna förstår innehållet på genomgångarna, genom att röra sig i klassrummet för att svara på frågor och hjälpa elever att komma igång med arbetet eller samla de elever som behöver en extra genomgång vid ett bord.

Undervisningen är i delar strukturerad även om lärarna inte alltid förmedlar eller tydliggör syftet med undervisningen. De flesta lektioner inleds med en tydlig introduktion av lektionens innehåll och i vissa fall även en återkoppling till föregående lektioner, även om det finns lektioner som saknar sådan tydliggörande introduktion. Lektioner avslutas dock sällan med en kvalitativ avslutning som ger eleverna möjlighet till repetition, reflektion eller avrundning. Det är ovanligt att lärarna presenterar syfte med lektionerna, även om det förekommer att lärarna relaterar lektioner till pågående moment eller förmedlar syftet via skolans digitala lärplattform. Eleverna beskriver mål och syfte med undervisningen i allmänna ordalag som att det tillhör allmänbildning att kunna eller är en grundläggande färdighet, och uppger i intervju att läroplanens mål och syfte sällan lyfts i undervisningen. I Skolinspektionens skolenkät våren 2024 skattar också elever både i årskurs 5 och 8 information om utbildningen lågt, det vill säga vad de behöver kunna och hur det går för dem.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna förmedlar över lag förväntningar på eleverna och är medvetna om vikten av att arbeta med elevernas motivation. Det gör de genom att skapa intresse och engagemang via entusiasmerande genomgångar och ge förklaringar på ett sätt så att eleverna tar till sig innehållet, exempelvis med hjälp av konkreta vardagsexempel eller genom att låta lärandet ske genom lek eller praktiska experiment. De flesta lärare arbetar med att stärka elevernas självförtroende genom att förmedla förväntningar som inte är orealistiska men inte heller tillåter elever att underskatta sina förmågor, i syfte att eleverna ska jämföra sig med sin egen utveckling snarare än med andra elever. Vissa lärare uttrycker dock låga förväntningar på eleverna och lägger ansvaret för elevernas motivation på eleverna snarare än undervisningen.

Undervisningen anpassas i vissa delar till elevernas skilda förutsättningar och behov men utmanar inte alltid de som har nått längre i sin kunskapsutveckling. Elever i behov av extra anpassningar kan exempelvis få inlästa läromedel, inspelade genomgångar, stöd i att minska sensoriska intryck eller uppgifter på E-nivå i samråd med eleven. Elever i behov av

särskilt stöd får exempelvis det genom enskild undervisning eller undervisning i mindre grupp. Det är dock ovanligt att elever som nått längre får mer utmanande uppgifter. Även om det förekommer att elever kan få fördjupa sig i ett ämne av intresse är det vanligare att eleverna snarare får ägna sig åt valfritt annat skolarbete om de är klara med den ordinarie uppgiften. I granskningen framkommer också att lärare beskriver att alla elever inte är intresserade av vidare utmaningar samt att de måste få välja sin egen nivå av delaktighet.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Lärarna ger sällan eleverna reellt inflytande över planeringen av undervisningen och eleverna får inte heller utvärdera undervisningen på ett systematiskt sätt. Lärarna ger förvisso eleverna möjlighet att påverka innehåll i undervisningen men det sker främst om det finns tid över i ett moment eller i slutet av terminen. Lärare kan även ta in elevernas intressen i undervisningen men det sker inte alltid så att eleverna görs medvetna om att det är en form av inflytande och delaktighet. Eleverna ges inflytande i begränsad form genom att ibland få välja tid och form för examinationer. Några lärare arbetar mer medvetet med elevinflytande, exempelvis genom att involvera eleverna i planering av arbetsmoment eller genom att eleverna tydligt görs till medskapare av en berättelse inom ett arbetsområde. Det skiljer sig dock åt mellan lärare på skolan om de låter eleverna utvärdera undervisningen. En del lärare uppger att de inte prioriterar detta, några utvärderar indirekt genom att läsa av eleverna och bedöma hur undervisningen fungerar, medan andra gör eleverna delaktiga genom att utvärdera moment muntligt eller skriftligt. Skolinspektionens skolenkät våren 2024 visar en stor diskrepans mellan hur lärare och elever skattar elevernas möjlighet till inflytande.

Eleverna får i olika utsträckning utveckla strategier för sitt lärande och reflektera över sin inläring. På lågstadiet är det vanligare att eleverna löpande får återkoppling på sin progression genom muntlig eller skriftlig feedback från läraren. Lärare ger som exempel att de kan ge elever checklistor för arbetssätt som de vill att eleven lär sig eller ha enskilda samtal med eleverna om vad som går bra och vad de behöver utveckla. Elevernas utveckling är också något som lyfts på utvecklingssamtalen på alla stadier. På högstadiet får eleverna mer oregelbunden återkoppling i sina ämnen. De kan få ett bokstavsbedömning på ett prov eller muntlig feedback, men vissa lärare ger endast sporadisk återkoppling på elevernas skolarbete. Det ges vidare litet utrymme i undervisningen för elever att lära sig olika strategier för att kunna ta ökat ansvar för sitt lärande. Det förekommer lärare som låter eleverna pröva olika metoder att exempelvis lära sig glosor eller ger tips på studieteknik. Lärarna arbetar dock olika mycket med detta och eleverna får därmed inte samma grund att ta ansvar över sitt eget lärande.

Undervisningen ger i viss mån elever möjlighet att reflektera över frågor där det inte finns rätt eller fel, men det skiljer sig åt i vilken mån eleverna uppfattar att klassrumsklimatet är tillåtande för sådana diskussioner. I elevintervjuer framkommer att elever uppskattar när lärare inte avfärdar ett felaktigt svar utan tar sig tid att förstå hur eleven resonerade, eller när lärare tar en elev i försvar när de märker att eleven känner sig obekvämt. På observationer noteras lärare uppmärksamma elevers insatser, ge beröm och avdramatisera misstag och felaktiga svar. Elever kan dock kommentera på varandras svar eller om en elev missat någon instruktion.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, ge eleverna möjlighet att utveckla och använda olika inlärningsstrategier och ge eleverna återkoppling som stödjer deras lärande.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna inte regelbundet ger eleverna möjlighet att planera, genomföra eller utvärdera sitt lärande för att på så vis tillgodogöra sig inlärningsstrategier. Lärarna tydliggör heller inte i tillräcklig utsträckning mål och syfte med undervisningens innehåll och arbetsformer, eller ger återkoppling som ger eleverna nödvändiga insikter kring det egna lärandet. Det gör att eleverna, framförallt i de äldre årskurserna, inte alltid får ett sammanhang för sitt lärande och försvårar för eleverna att utveckla strategier för att med stigande ålder och mognad kunna ta ett ökat ansvar för sitt eget lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder ett arbete tillsammans med lärarna för att göra eleverna delaktiga i att planera, genomföra och utvärdera sitt lärande på ett sätt som ökar medvetenheten kring den egna inläringen. Ett första steg i arbetet kan vara att lärarna tydliggör syftet med undervisningen och utifrån det skapar en röd tråd mellan vilka mål eleverna ska uppnå och vilka arbetsformer och bedömningsmoment som ska användas för att nå dem. Därefter kan lärarna i undervisningen synliggöra olika sätt att lösa uppgifter. I arbetet kan lärarna även utveckla hur de utformar bedömningssituationer för att få information om elevernas styrkor och utvecklingsbehov, och därefter ge formativ återkoppling till eleverna kring deras kunskaps- och förmågeutveckling. Parallellt med detta kan eleverna få möjlighet till självutvärdering i syfte att stärka deras metakognitiva strategier. En ökad samsyn kring den röda tråden mellan läroplanens mål och syften, lärandestrategier i undervisningen och återkoppling efter målen kan bidra till att synliggöra lärandet både för den enskilda eleven och för lärarna. Det

kan vidare gagna rektorns uppföljning av undervisningen och därmed verksamhetens kvalitetsutveckling.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever samt observationer, offentlig statistik och inkommen dokumentation.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Lärarna bedriver, under ledning av rektorn, på flera sätt ett arbete för att främja studiero på skolan men det saknas samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet. Över lag är det god studiero i undervisningen. Det finns vissa gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa en lugn miljö på lektionerna. Till exempelvis arbetar lärarna gemensamt med att skapa förutsägbarhet för eleverna genom den dagliga morgonsamlingen och Waldorfpedagogikens periodarbete som följer efter det. Enligt lärarna gynnas studieron av Waldorfpedagogikens naturliga växling mellan ämnen som kräver fokus och ämnen som ger utrymme för praktiskt arbete eller rörelse. Rektorn följer upp studieron genom enkäter och regelbundna rapporteringar kring alla klasser på möten. I klasser med bristande studiero kan rektorn sätta in åtgärder som att avdela en extra resurs tillfälligt till en klass eller att undervisningen i vissa ämnen ska ske i halvklass för att säkra arbetsron. Rektorn har också uppdragit personal att aktivera vissa elever extra på rasterna för att öka deras motivation och koncentration i undervisningen. Det saknas dock samsyn och gemensamt förhållningssätt i andra delar. Exempelvis finns skillnader i hur lärarna tillämpar beslutet om mobilfri skoldag. Enligt eleverna ser det också olika ut hur lärare hanterar ordningsstörningar och tillsägelser. Lärare uttrycker att de är fria att lägga upp arbetet med studiero i sina klassrum som de vill. Klasser kan bete sig olika för olika lärare utifrån hur deras relation med läraren ser ut. Det finns inte heller samsyn och en kollegial samverkan om hur lärarna kan agera när studieron brister. Vid Skolinspektionens observationer framgår att alla

lärare inte har tillräckliga strategier för att återupprätta studieron när den utmanas.

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar, under ledning av rektorn, i vissa delar för att skapa trygghet på skolan. I granskningen framkommer det att elever upplever otrygghet på skolan. Det finns ett främjande trygghetsarbete som omfattar flera aktiviteter och insatser, exempelvis fadderverksamhet, gemensamma projektveckor och firandet av årstidsfester. Det finns också insatser för att utveckla och upprätthålla gemensamma förhållningssätt i trygghetsarbetet. Bland annat lyfter rektorn värdegrundsfrågor med personalen exempelvis genom kompetensutveckling, genom föreläsningar, via poddar och undersöker hur värdegrunden genomsyrar undervisningen i enkäter. I praktiken skiljer sig dock det praktiska värdegrundsarbetet i utbildningen sig åt mellan olika lärare, där vissa prioriterar det i högre grad än andra. Det finns lärare som lyfter demokrati, ordningsregler och normer i undervisningen. Andra har svårare att ge konkreta exempel på vad de gör annat än att delta i samtalen på möten med kollegiet. Vidare visar granskningen att rektorns uppföljning av tryggheten inte omfattar en tillräckligt bred kartläggning och analys, varför viss otrygghet inte fångas upp och insatserna därmed inte alltid är tillräckligt träffsäkra. Eleverna besvarar visserligen återkommande och kontinuerligt en enkät om trygghet och personalen följer även upp tryggheten i andra forum, exempelvis genom samtal med elever och elevrådet, men i granskningen framkommer att det finns elever som inte litar på att alla vuxna skulle agera om någon far illa och att elever känner sig otrygga med vissa vuxna på skolan. Det förekommer också bemötande från elever som skapar otrygghet gentemot andra elever och intolerans mot olikhet. Rektorn, elevhälsa och lärarna är medvetna om att det finns elever som skapar otrygghet med sitt bemötande gentemot andra elever samt att det skett en attitydförändring mot ökad intolerans de senaste åren. Skolinspektionens skolenkät från 2024 och granskningen av skolan stärker bilden av att det förekommer otrygghet på skolan. Rektorns insatser handlar dock mer om åtgärder kopplade till andra områden, som att låta eleverna ta mat själva i skolmatsalen för att minska risker för trängsel och konflikter samt att bygga en bod för rastleksaker och låta eleverna ta ansvar för in- och utlåning, än om att hantera otrygghet utifrån ett främjande och förebyggande perspektiv.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

Rektorn behöver bredda skolans trygghetsarbete med särskild betoning på ett främjande och förebyggande värdegrundsarbete. Motiveringen till utvecklingsområdet är att det bedrivs ett visst arbete för att skapa en trygg miljö för skolans elever men att rektorns uppföljning och analys inte varit tillräcklig för att fånga upp signaler om otrygghet och förstå orsakerna bakom för att därmed kunna sätta in träffsäkra insatser. Inte heller har värdegrundsuppdraget varit tillräckligt tydligt, särskilt hur lärarna i utbildningen ska arbeta främjande och förebyggande för att skapa och upprätthålla en skolmiljö där elever har respekt för varandras olikheter och kan känna sig trygga. Utan en trygg miljö för alla elever påverkas likvärdigheten, då det får konsekvenser för elevernas möjligheter att uppnå de nationella målen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett systematiskt och mer djupgående sätt följer upp elevers upplevelse av trygghet för att kunna genomföra analyser och vidta träffsäkra åtgärder. Ett bra sätt att bredda underlaget kan vara utveckla de enkäter som skolan genomför till att omfatta fler frågor som rör värdegrunden, exempelvis kränkningar på nätet. Ett annat sätt kan vara att komplettera enkäter med exempelvis trygghetsvandringar för de yngre eleverna och intervjuer med elever i de årskurser där problematik uppmärksammats för att få en tydligare bild av elevernas synpunkter och upplevelser. Rektorn behöver tillsammans med lärare och elever identifiera orsaker till att det råder ett klimat på skolan där elever upplever otrygghet för att gemensamt på skolan komma fram till vilka åtgärder som behövs för att skapa en mer tolerant skolmiljö där elever har respekt för varandras olikheter. Rektorn behöver också säkerställa att alla lärare har rätt kompetens för att låta värdegrundsperspektiven genomsyra undervisningen i alla ämnen på ett medvetet sätt. I arbetet kan rektorn även med fördel utveckla elevhälsans roll i det förebyggande och främjande trygghetsarbetet. I detta kan rektorn ta stöd av Skolverkets material om värdegrundsarbete².

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som

² Skolverket. Hämtad från Skolverkets hemsida [Arbeta med förskolans och skolans värdegrund - Skolverket](#) den 5 mars 2025.

framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer upp skillnader och avvikelser kring omdömen och betyg i syfte att bilda sig en uppfattning om bakomliggande orsaker och håller vid behov samtal med lärare kring detta. I rektorns uppföljning ingår lärarnas omdömen, resultaten på de nationella proven i årskurs 3, 6 och 9 samt betygen i årskurs 9 i syfte att upptäcka skillnader mellan klasser och ämnen som kan bero på lärares enskilda bedömarkompetens. Rektorn har exempelvis uppmärksammat höga betyg i ett ämne och har följt upp med den ansvariga läraren för att undersöka lärarens bedömningsunderlag. Rektorn följer även upp omdömen i de klasser som tidigare haft en behörig lärare och nu undervisas av en obehörig lärare för att se om det påverkar elevernas resultat. Rektorn tar aktivt del av obehöriga och nyanställda lärares bedömningsunderlag och vägleder dem i arbetet med omdömen och betyg. Vidare följer rektorn upp avvikelser mellan elevers resultat på de nationella proven och deras betyg. De avvikelser som rektorn identifierade hade sin grund i elever med särskilda behov som inte lyckades så bra i provsituationen men som nådde målen då de fick göra kompletterande uppgifter.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn leder ett arbete för att se till att lärarna genom olika metoder kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg och skapar förutsättningar för samverkan kring detta. Lärarna i de yngre årskurserna använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, samarbetar kring annat kartläggningsmaterial och sambedömer de nationella proven i årskurs 3. Mellan- och högstadiets lärare sambedömer nationella prov tillsammans. I flera forum lyfts olika perspektiv på bedömning och betygsättning löpande under året. Exempelvis pratar rektorn om vikten av valida bedömningsunderlag och att eleverna får visa sina kunskaper på olika sätt under läsåret. Metoderna för kvalitetssäkring är dock mer utförliga i ämnen med nationella prov. Rektorn har även varit tydlig med att lärarna ska använda resultaten på de nationella proven som ett referensmärke vid omdömen och betyg. Lärare arbetar dock i olika utsträckning med att variera bedömningsuppgifter så att eleverna får visa sina kunskaper på flera sätt samt för i olika omfattning en ändamålsenlig dokumentation av elevernas kunskapsresultat. Vissa lärare dokumenterar digitalt, andra har underlag i pärmar och mycket information förmedlas till eleverna muntligt. Lärarna ges möjlighet att tillsammans diskutera dilemman kopplade till bedömning och tolka värdeord i betygskriterierna i stadiegrupper och på betygskonferenser. I den mån lärarna har en kollega i samma årskurs eller i samma ämne så kvalitetssäkrar de sin bedömning med denne. Rektorn

arbetar för att bygga nätverk med andra Waldorfskolor bland annat i syfte att kunna sambedöma med dessa, men det är ännu i uppbyggnadsfasen.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet men vill påtala vikten av att rektorn säkerställer att lärarna utvecklar och använder gemensamma metoder för att sammanställa och dokumentera underlag inför omdömen eller betygssättning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i låg utsträckning skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, huvudmannen samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen styr och leder i låg utsträckning skolans arbete mot nationella mål och likvärdighet. Huvudmannen gör inga egna uppföljningar eller självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet. I stället förlitar sig huvudmannen på rektorns sammanfattande rapporter för att skapa sig en bild av verksamheten. I första hand sker kommunikationen mellan rektorn och huvudmannen på styrelsemöten där fokus ligger på frågor som rör den löpande verksamheten och inte på utvecklingsarbete. Huvudmannen visar liten insikt i skolans aktuella prioriterade utvecklingsområden och har inte identifierat egna behov av kvalitetshöjande insatser. Det finns en skriftlig roll- och ansvarsfördelning mellan rektor och huvudman som båda parter anser fungerar. Där framgår rutiner för hur klagomål och inkomna kränkningar ska hanteras mellan rektorn och huvudmannen, däribland en ansvarsfördelning av hur ärenden ska utredas oberoende av rektorn. Huvudmannen sammanställer även inkomna klagomål och anmälda kränkningar, men vidtar inga egna åtgärder som en följd av sammanställningen.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar förvisso långsiktigt ansvar för frågor som rör skolans lokaler och ekonomi men inte för andra förutsättningar som behövs för att

säkerställa en undervisning av god kvalitet. Huvudmannen arbetar med att utveckla skolans lokaler och tillsätter lärverktyg. Exempelvis har en utbyggnad av skolan nyligen slutförts. Huvudmannen har även sett över lokalerna ur ett arbetsmiljöperspektiv genom att bland annat kontrollera belysningen och fönstrens säkerhet, samt förstärkt skolans trådlösa nätverk. Därutöver kartlägger huvudmannen kommande elevunderlag och gör ekonomiska prognoser baserade på olika utfall. Gällande förutsättningar för att säkerställa undervisning av god kvalitet gör huvudmannen ingen analys av undervisningens förutsättningar och genomförande eller kommer med förslag på kvalitetshöjande åtgärder som rör undervisningen. Inte heller driver huvudmannen aktivt frågan om att öka andelen behöriga lärare.

Behovsanpassat stöd till rektor

Huvudmannen ger stöd till rektorn endast i de frågor som rektorn själv signalerar att hen behöver stöd i. Utöver medarbetarsamtal och möjlighet till kompetensutveckling ger huvudmannen stöd genom att skolchefen har ett uppdrag att fungera som stöd till rektorn å huvudmannens vägnar. Huvudmannen kan vid behov också sätta sig in i ärenden och ge råd åt rektorn om hur hen bör agera, samt kommunicera beslut i känsliga personalärenden i rektorns ställe.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver kritiskt granska och göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte gör några självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och måluppfyllelse och inte heller kritiskt granskar rektorns kvalitetsarbete. Det medför en risk att huvudmannen inte identifierar eventuella behov i utbildningen som ligger inom huvudmannens styrningsansvar.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen självständigt analyserar utbildningens resultat, kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Utifrån slutsatserna av huvudmannens analys kan huvudmannen förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör inom det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. Det är av vikt att

huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, vilket leder till att huvudmannen kan identifiera behov av utveckling. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport avseende huvudmannens styrning av grundskolan³, samt Skolverkets allmänna råd för skolväsendet⁴.

Beslutet har fattats av Anna Cervell, utredare.

I den slutliga handläggningen av ärendet har Maria Hermansson, utredare (föredragande) samt utredare Arne Hellmark, Matilda Yvede och Alia-Maria Delgado medverkat.

³ Skolinspektionen (2015). *Huvudmannens styrning av grundskolan – ett uppdrag med eleven i fokus*. Tematisk kvalitetsgranskning. Stockholm: Skolinspektionen.

⁴ Skolverket. Hämtad från Skolverkets hemsida [Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet - Skolverket](#) den 5 mars 2025.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Nio lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 4 och 5 februari 2025. Besöket genomfördes av utredare Maria Hermansson och Arne Hellmark.

Mariaskolan är en grundskola belägen i Södertälje kommun. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går cirka 160 elever i årskurs 1–9. Skolan leds av en rektor. Huvudman för skolan är Föreningen Maria Magdalena.